

Силабус курсу ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ	
Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітньо-професійна програма: «Історія та археологія» Кількість кредитів – 4 (аудитор. год.: 22 л., 26 с., 6 інд. роб.) Рік підготовки, семестр – I рік, I семестр Компонент освітньої програми: обов'язковий Дні занять: згідно з розкладом занять, з можливістю дистанційної роботи на платформі Google meet. Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи	
Мова викладання: українська	

Керівник курсу

к.і.н., доц. **Шама Олександр Іванович**

**Контактна
інформація**

shama@tnpu.edu.ua +380684491136

Опис дисципліни

Мета курсу Історії Стародавнього Сходу полягає у вивченні і зрозумінні закономірностей становлення і розвитку рабовласницького суспільства, еволюції соціально-економічних, політичних і культурних явищ в епоху Старожитності. Вивчаючи історію Стародавнього Сходу, студенти в першу чергу знайомляться з фактичною стороною історичного процесу, що повинно стати основою для досягнення загальноосвітніх цілей. Знання базового фактичного матеріалу дозволяє перейти до осмислення теоретичних проблем історії Стародавнього Сходу, до глибшого розуміння ходу всесвітнього історичного процесу. У викладанні даного предмету враховується також і те, що його вивчають студенти першого курсу, які тільки починають освоювати нові для них форми навчальної роботи у вузі, знайомляться з особливостями історії як науки. У зв'язку з цим у процесі викладання при читанні лекцій і проведенні семінарських занять приділяється увага тому, щоб студенти розпочали освоювати базові поняття історичної науки і одержали уявлення про те, що таке історичний факт, історичне джерело, критика джерела. Це повинно сприяти формуванню знань, умінь і навичок, що уможливлять в найближчому майбутньому перехід до наукової праці при написанні індивідуальних навчально-дослідних завдань і курсових робіт. Основною формою навчання за даним курсом є аудиторна робота, що нерозривно поєднується із самостійною роботою. Форми проведення занять — лекції, семінарські заняття і індивідуальні консультації.

Навчальний зміст

Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1 Вступ. Стародавній Єгипет. Західна Азія	
Вступ. Теоретично-методичні основи курсу	У процесі вивчення Історії Стародавнього Сходу студенти, засвоївши теоретично-методичні положення, основні поняття і категорії курсу, повинні навчитись: — аналізувати історичні джерела; — опрацьовувати спеціальну літературу; — порівнювати існуючі концепції і точки зору на проблеми історії Стародавнього Сходу; — визначати роль і місце політичних і соціальних структур в житті давньосхідних цивілізацій; — розкривати особливості економічного розвитку і специфіку аграрних відносин; — з'ясовувати специфічні риси ранньокласових відносин, їх соціальної структури; — характеризувати різні державні типи і форми;
Розділ 1. Стародавній Єгипет	
Розділ 2. Стародавня Месопотамія	
Розділ 3. Стародавня Анатолія і Вірменське нагір'я	
Розділ 4. Стародавнє Східне Середземномор'я	
Модуль 2 Іранське Нагір'я, Середня Азія, Індія і Китай у Стародавності	
Розділ 5. Іранське нагір'я і Середня Азія у Стародавності	— знаходити взаємопов'язаність між політичними, соціально-економічними і ідеологічними аспектами життя давньосхідного суспільства; — розкривати специфіку актуальності тих або інших проблем стародавньої історії.
Розділ 6. Індія у Стародавності	
Розділ 7. Китай у Стародавності	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії та археології або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6.	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ФК 1.	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
ФК 2.	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
ФК 3.	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
ФК 4.	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
ФК 5.	Здатність відшукувувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
ФК 9.	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
ФК 10.	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
ПРН 1.	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 2.	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 3.	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
ПРН 4.	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
ПРН 5.	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 7.	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах
ПРН 11.	Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПРН 13	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей

Літературні джерела

1. Авдієв В.І. Історія Стародавнього Сходу. Пер. з рос. К.: Рад. шк., 1949, 1954.
2. Гроссман Ю.М., Лісовий І.А. Історія Стародавнього Світу. Практикум. Львів: Вища шк., 1985.
3. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу: Підручник. К.: Либідь, 2000, 2002. 592 с.
4. Леся Українка. Стародавня історія східних народів. Перевидання. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2008. 164 с.
5. Масперо, Ж. Старинна історія східних народів. Том єгипетський. З франц. перекл. О. Пашук. Львів: Накладом укр.-рус. вид. спілки, 1905. 224 с.
6. Шама О. І. Історія Стародавнього Сходу. Лекції. Методичні рекомендації: посібник для студ. іст. фак. денної і заочної форм навч. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 276 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/12736>
7. Шама О. І. Хрестоматія з історії Стародавнього Сходу : посібник для студ. істор. ф-ту. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 488 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/12744>
8. Біблія. Книги священного писання старого та нового Завіту в укр. перекл. з парал. місцями та додат. — К.: Вид. Київ. патріархії УПЦКП, 2004. 1408 с. URL: <http://www.parafia.org.ua/biblioteka/svyate-pysmo/bibliya-upts-kr/>
9. Геродот. Геродота Турійця з Галікарнасса «Історій» книг дев'ять, що їх називають музами. Пер., передм., прим. А.О. Білецького. Ред. колегія: П.П. Толочко (відп. ред.), А.С. Русяєва, М.В. Скржинська, Є.В. Черненко. К.: Наукова думка, 1993.
10. Замаровський В. Сім чудес світу. Пер. з словацьк. К.: Дніпро, 1972.
11. Зейдлер Г.-Л. Політична думка Стародавнього світу. Правові доктрини імперіалізму. Пер. з польск. Львів: Вид. Льв. унів., 1959.
12. Кошовий С. Життєпис Шан Цзюня у книзі Сима Цянця «Ши Цзі, Історичні записи». URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Koshovyi_Serhii/Zhyttiepys_Shan_Tsziunia_u_knyzi_Sy_ma_Tsiania_Shy_tsz_i_istorychni_zapysky.pdf
13. На ріках вавілонських: З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини. Упоряд. М.Н. Москаленко; Авт. Передм. І.М. Дьяконов. К.: Дніпро, 1991.
14. Стародавній Схід. Книга для читання. За ред. В.В. Струве. К.: Рад. школа, 1952.
15. Хрестоматія з історії Стародавнього Світу. За ред. В.В. Струве. К.: Рад. школа, 1953 Т.1.
16. Читанка з історії філософії: В 6 Кн. Під ред. Г.І. Волинки. К.: Довіра, 1992. Кн.1. Філософія Стародавнього Світу.
17. Шама, О. і ін. Дослідження історії культури Стародавнього Єгипту. Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Історія. Тернопіль: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2001. Вип. 13. С. 213-222; Вип.

14. — С. 204-214.; 2002. — Вип. 5. — С. 216-223. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/12703>
18. Яблонський В. Дипломатичні відносини Стародавнього Єгипту за правління Тутмоса III з країнами Східного Середземномор'я та Близького Сходу. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Yablonskyi_Vadym/Dyplomatychni_vidnosyny_Starodavnoho_Yehyptu_za_pravlinnia_Tutmosa_III/

Інформаційні ресурси

1. ЕНМКД Історія Стародавнього Сходу. URL: <https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=1677>
2. Библиотека Гумер. История Древнего мира. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/History_Antique.php
3. Всемирная история в лицах. URL: <http://www.vivl.ru/>
4. Древний Восток. URL: http://historic.ru/books/c0054_1.shtml
5. Египтологический изборник. URL: <http://www.egyptology.ru/index.htm>
6. Ориенталия (литература по буддизму). URL: <https://orientalia.ru/>
7. Перо Маат. Творческий проект. URL: <http://pero-maat.ru/>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі лабораторного заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (розділи 1- 3) усне опитування, тести,	36
ЗМ 2 (розділи 4-7) усне опитування, тести,	42
Екзаменаційний тест	22

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних і семінарських робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE